

Rolnummer 2443
Arrest nr. 81/2003 van 11 juni 2003

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen betreffende artikel 56 van het Vlaamse decreet van 19 december 1998 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1999 (schade aan het wegdek door gewichtsoverschrijding), gesteld door de Politierechtbank te Gent.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters A. Arts en M. Melchior, en de rechters P. Martens, R. Henneuse, E. De Groot, L. Lavrysen en J.-P. Snappe, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter A. Arts,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vragen en rechtspleging*

Bij vonnis van 23 april 2002 in zake het openbaar ministerie tegen J. D'Halluin en anderen, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 14 mei 2002, heeft de Politierechtbank te Gent de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« 1. Schendt artikel 56 van het Vlaams decreet van 19 december 1998 [houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1999], gewijzigd door het decreet van 29 december 1999, in die zin geïnterpreteerd dat de overschrijding van de aslastenbeperking voorgeschreven door de artikelen 18, 21, 26, 32 en 32*bis* van het koninklijk besluit van 15 maart 1968 een onweerlegbaar vermoeden inhoudt van verboden wegdekbeschadiging, de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, inbegrepen de regels voorzien door artikel 124*bis* van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, in het bijzonder artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen ?

2. Schendt artikel 56 van het Vlaams decreet van 19 december 1998 [houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1999], gewijzigd door het decreet van 19 december 1999, in die zin geïnterpreteerd dat de overschrijding van de aslastenbeperking voorgeschreven door de artikelen 18, 21, 26, 32 en 32*bis* van het koninklijk besluit van 15 maart 1968 een onweerlegbaar vermoeden inhoudt van verboden wegdekbeschadiging, de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, inbegrepen de regels voorzien door artikel 124*bis* van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, in het bijzonder artikel 6, § 1, X, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen ?

3. Schendt artikel 56 van het Vlaams decreet van 19 december 1998 [houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1999], gewijzigd door het decreet van 29 december 1999, in die zin geïnterpreteerd dat de overschrijding van de aslastenbeperking voorgeschreven door de artikelen 18, 21, 26, 32 en 32*bis* van het koninklijk besluit van 15 maart 1968 een onweerlegbaar vermoeden inhoudt van verboden wegdekbeschadiging, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, gelezen in samenhang met artikel 6.2 EVRM en artikel 14.2 BUPO-Verdrag, doordat het voor een categorie van burgers afwijkt van het beginsel volgens hetwelk de bewijslast op de vervolgende partij rust ? »

Memories zijn ingediend door :

- J. D'Halluin, wonende te 8560 Wevelgem, Noordkouter 25, en G. Scherrens, wonende te 8750 Wingene, Beernemsteenweg 36;

- de Ministerraad;

- de Vlaamse Regering.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- de Vlaamse Regering;
- de Ministerraad.

Op de openbare terechtzitting van 8 mei 2003 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. P. Verkinderen, advocaat bij de balie te Brugge, voor J. D'Halluin en G. Scherrens;
 - . Mr. S. Vaes, advocaat bij de balie te Brussel, *loco* Mr. P. Peeters, advocaat bij de balie te Antwerpen, voor de Ministerraad;
 - . Mr. P. Van Orshoven, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Vlaamse Regering;
- hebben de rechters-verslaggevers L. Lavrysen en P. Martens verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De voorschriften van de bijzondere wet op het Arbitragehof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden in acht genomen.

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil

Op 6 april 2000 stelde de rijkswacht bij een weegcontrole op de E17 vast dat de door J. D'Halluin bestuurde vrachtwagen overladen was. De bestuurder reed als werknemer in opdracht en voor rekening van de n.v. Voeders Scherrens, waarvan G. Scherrens gedelegeerd bestuurder is.

Het openbaar ministerie vordert de veroordeling van de betrokkenen, onder meer op grond van een inbreuk op artikel 56 van het Vlaamse decreet van 19 december 1998 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1999.

Op verzoek van de beklaagden stelt de Politierechtbank, alvorens ten gronde te oordelen, de hiervoor aangehaalde prejudiciële vragen.

III. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van de in het geding zijnde bepaling

A.1. J. D'Halluin en G. Scherrens merken op dat het constitutief element van het misdrijf het beschadigen van het wegdek is. Bovendien moet de beschadiging zijn veroorzaakt door overbelasting en niet door een andere oorzaak. Het betreft dus een ander misdrijf dan datgene dat is omschreven in artikel 7.2 van het verkeersreglement, dat de bestuurder de verplichting oplegt om alle maatregelen te nemen waardoor schade aan het wegdek kan worden vermeden (o.a. door de lading van zijn voertuig te verminderen) en in de bepalingen van het technisch reglement van 15 maart 1968, waarvan de overtreding strafbaar is gesteld bij artikel 4, § 1, van de wet van 21 juni 1985 betreffende de technische eisen waaraan de voertuigen moeten voldoen. Het onderscheid tussen de misdrijven ligt verankerd in het doel ervan, dat op zijn beurt verband houdt met de bevoegdheidsverdeling tussen de federale Staat en de deelentiteiten. Uit artikel 6, § 1, X, 1°, en artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen vloeit voort dat het Vlaamse Gewest niet bevoegd was om een inbreuk op de federale reglementering inzake gewicht en massa van voertuigen te bestraffen, maar wel het feit schade te veroorzaken aan het wegdek. J. D'Halluin en G. Scherrens verwijzen in dit verband naar het arrest nr. 127/2000. Zij zijn het overigens niet eens met de stelling dat de in het geding zijnde bepaling een onweerlegbaar vermoeden van wegdekbeschadiging zou inhouden zodra de aslastbeperkingsnormen zijn overschreden.

A.2. De Vlaamse Regering wijst op de *ratio legis* van de Vlaamse regeling inzake de schade aan het wegdek door gewichtsoverschrijding van vrachtwagens: de « aslastoverschrijdingen » veroorzaken enorme spoorvorming en andere schade aan de wegeninfrastructuur. Aanvankelijk had de Vlaamse decreetgever zich voorgenomen de federale regeling voor de technische eisen voor voertuigen aan te vullen. De afdeling wetgeving van de Raad van State was evenwel van oordeel dat hiermee het terrein werd betreden van de « technische voorschriften inzake verkeers- en vervoermiddelen » in de zin van artikel 6, § 4, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, wat een federale bevoegdheid is. Ingevolge dat advies werd een eigen regeling ter bestrijding van de spoorvorming op de wegen uitgewerkt die niet langer de federale regeling inzake voormelde technische voorschriften aanvult, maar exclusief gebaseerd is op de gewestelijke bevoegdheid inzake « de wegen en hun aanhorigheden » in de zin van artikel 6, § 1, X, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. De Raad van State was van oordeel dat die autonome regeling in de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest kon worden ingepast.

A.3. De Ministerraad wijst erop dat de in het geding zijnde bepaling reeds aan het toezicht van het Hof werd voorgelegd ten gevolge van de beroepen tot vernietiging in de zaken nrs. 1722 en 1954. De middelen die daarin werden aangevoerd waren onder meer afgeleid uit een schending van de artikelen 6, § 1, X, 1°, en 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en uit een schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het beginsel *non bis in idem* zoals neergelegd in artikel 14, zevende lid, van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten. Met het arrest nr. 127/2000 heeft het Hof die beroepen verworpen.

Ten aanzien van de eerste prejudiciële vraag

A.4. Volgens J. D'Halluin en G. Scherrens zou het invoeren van een onweerlegbaar vermoeden een fundamentele wijziging van het strafrecht, inzonderheid van de bewijslastregeling, inhouden. Hoewel de decreetgever sedert de wijziging in 1993 van artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen onder meer de bewijskracht van de processen-verbaal kan regelen, kan hij geen essentiële wijzigingen aanbrengen in het strafrecht en het strafvorderingsrecht. Refererend aan de arresten nr. 44 van 23 december 1987 en nr. 50/98 merken zij op dat de gewesten niet bevoegd zijn om vermoedens van medeplichtigheid in te stellen.

A.5. De Vlaamse Regering is van oordeel dat artikel 11, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen niet toepasselijk is op de sancties waarin de in het geding zijnde regeling voorziet. Zij herhaalt de argumenten die zij heeft uiteengezet in de zaken die tot het arrest nr. 127/2000 hebben geleid en zegt niet in te zien welke motieven het Hof op dat arrest zouden doen terugkomen.

A.6. Naar het oordeel van de Ministerraad schendt de in het geding zijnde bepaling, in de interpretatie dat zij een onweerlegbaar vermoeden inhoudt, artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. De regeling van de bewijsmiddelen en de bewijsvoering raakt immers aan de regelgeving inzake de strafvervolgning, die in beginsel op grond van artikel 12 van de Grondwet aan de federale wetgever is voorbehouden. De bijzondere en uitdrukkelijke machtiging van het voormelde artikel 11 zou niet de instelling van een onweerlegbaar vermoeden betreffen.

A.7. In haar memorie van antwoord verwijst de Vlaamse Regering nog naar artikel 9 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof. In het arrest nr. 127/2000 heeft het Hof zowel het rechtspunt van de schending van artikel 6, § 1, X, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 als het rechtspunt van de schending van artikel 11 van die bijzondere wet definitief beslecht. Van een prejudiciële vraag zou geen misbruik mogen worden gemaakt om op het verwerpingsarrest terug te komen.

Volgens de Vlaamse Regering vergissen de andere partijen zich overigens door het leggen van een oorzakelijk verband tussen de overschrijding van de federale aslastenbeperkingen en de beschadiging van het wegdek - hetgeen zij een onweerlegbaar vermoeden noemen - te identificeren met een regeling van de strafvordering. De bevoegdheid om een causaal verband te integreren in de bepaling van de constitutieve elementen van een misdrijf zou onlosmakelijk verbonden zijn met de strafrechtelijke bevoegdheid die aan elke wetgever toekomt. Het tegenovergestelde zou die strafrechtelijke bevoegdheid volledig uithollen. Veel misdrijven - vormen van maatschappelijk ongewenst gedrag - kunnen immers niet anders dan aan de hand van andere feiten worden gedefinieerd of omschreven en dit is volgens de Vlaamse Regering verantwoord indien er een genoegzame band van causaliteit tussen de twee bestaat. Die causaliteit zou vaak niet meer zijn dan een waarschijnlijkheid of mogelijkheid.

In uiterst ondergeschikte orde verwijst de Vlaamse Regering ten slotte nog naar artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

A.8. De Ministerraad merkt in zijn memorie van antwoord nog op dat de in het geding zijnde bepaling niet kan worden gebaseerd op de gewestelijke bevoegdheid tot regeling van de bewijskracht van de processen-verbaal. Het proces-verbaal betreft immers de vaststelling of de voorgeschreven aslastenbeperkingen al dan niet werden overschreden, terwijl het onweerlegbaar vermoeden de vaststelling betreft of ten gevolge van de overschrijding van die beperkingen het wegdek werd beschadigd.

Ten aanzien van de tweede prejudiciële vraag

A.9. Een onweerlegbaar vermoeden heeft naar het oordeel van J. D'Halluin en G. Scherrens tot gevolg dat het misdrijf in werkelijkheid de overschrijding van de aslastenbeperking is. De in het geding zijnde bepaling komt dan neer op het instellen van zwaardere straffen op een door de wetgever met het oog op de verkeersveiligheid ingesteld misdrijf. Indien de gewesten dezelfde criteria kunnen aanwenden in hun beleid ter voorkoming van wegdekbeschadiging, dan zou het nochtans niet denkbaar zijn dat zij uit de overtreding van die federale normen automatisch en onweerlegbaar een wegdekbeschadiging zouden kunnen afleiden en bestraffen zonder in werkelijkheid niet die wegdekbeschadiging maar wel de inbreuk op de federale beladingsnormen te bestraffen. Het invoeren van een onweerlegbaar vermoeden zou derhalve neerkomen op een omzeiling van de bevoegdheid van de gewesten op het stuk van het wegbeheer.

A.10. Naar het oordeel van de Vlaamse Regering is het Vlaamse Gewest op grond van artikel 6, § 1, X, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen bevoegd om maatregelen te nemen om de schade aan de wegeninfrastructuur ten gevolge van spoorvorming aan te pakken en derhalve, in algemene zin, een verbod in te stellen « het wegdek te beschadigen », de overtredingen van dat verbod strafrechtelijk of administratief te bestraffen en in andere begeleidende maatregelen te voorzien. Zij herhaalt de argumenten die zij heeft uiteengezet in de zaken die tot het arrest nr. 127/2000 hebben geleid en zegt ook op dit stuk niet in te zien wat het oordeel van het Hof in dat arrest zou kunnen ontzenuwen.

A.11. Ook de Ministerraad is van oordeel dat het Hof zich in het arrest nr. 127/2000 reeds over de vraag heeft uitgesproken. Onverminderd hetgeen werd vastgesteld ten aanzien van de schending van artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, zou de in het geding zijnde bepaling geen inbreuk maken op artikel 6, § 1, X, 1°, van dezelfde bijzondere wet, ook niet in de interpretatie dat een overschrijding van de aslastenbeperkingsnormen een onweerlegbaar vermoeden van wegdekbeschadiging inhoudt.

Ten aanzien van de derde prejudiciële vraag

A.12. Volgens J. D'Halluin en G. Scherrens heeft een onweerlegbaar vermoeden tot gevolg dat de beklaagde in een bewijssituatie wordt gebracht die verschilt van wat de regel is in het strafprocesrecht en dat wordt afgeweken van het beginsel volgens hetwelk de bewijslast op de vervolgende partij rust. Zij verwijzen in dit verband naar de arresten nrs. 48/97 en 27/2000.

A.13. De Vlaamse Regering merkt op dat de in het geding zijnde bepaling geen omkering van de strafrechtelijke bewijslast tot gevolg heeft: het spreekt vanzelf dat het openbaar ministerie net als in andere strafzaken zal moeten aantonen dat het misdrijf werd gepleegd in elk van zijn bestanddelen. Het materieel bestanddeel van het misdrijf zou evenwel niet « de beschadiging van het wegdek » zijn maar « een overschrijding van de maximale toegelaten massa's en massa's onder de assen zoals bepaald in de artikelen 32 en 32bis van het koninklijk besluit van 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen ». Daaraan wordt in de in het geding zijnde bepaling de motivering van de maatregel toegevoegd, meer bepaald dat ten gevolge van de aslastoverschrijding het wegdek wordt beschadigd, omdat de decreetgever duidelijk wilde maken dat het hem niet te doen was om de veiligheidsoogmerken van de federale Regering. Weliswaar zou het de verwijzende rechter zijn die uitmaakt hoe een door hem toegepaste bepaling moet worden geïnterpreteerd, maar het Hof moet naar het oordeel van de Vlaamse Regering niet ingaan op vragen die daaraan een verkeerde lezing geven. Hij verwijst naar het arrest nr. 82/2001. Hoe dan ook zou de in het geding zijnde bepaling zijn verantwoord door het oorzakelijk verband tussen de overschrijding van de federale aslastenbeperkingen en de beschadiging van het wegdek, dat het Hof eerder al ertoe heeft gebracht te aanvaarden dat de Vlaamse decreetgever voor de inwerkingstelling van zijn eigen bevoegdheden vermocht te verwijzen naar criteria die door de federale overheid zijn vastgesteld.

A.14. De Ministerraad beperkt zijn tussenkomst tot de eerste en de tweede prejudiciële vraag, nu enkel die vragen betrekking hebben op de bevoegdheidsverdeling tussen de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten.

- B -

B.1. De in het geding zijnde bepaling maakt deel uit van hoofdstuk XIV, met als opschrift « Schade aan het wegdek door gewichtsoverschrijding », van het Vlaamse decreet van 19 december 1998 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1999, dat ertoe strekt de schade aan de wegeninfrastructuur ten gevolge van spoorvorming aan te pakken (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 1998-1999, nr. 1214/8, p. 5). De voornaamste oorzaak van spoorvorming moet volgens de Vlaamse Regering worden gezocht bij een overmatige asdruk van overladen voertuigen (*ibid.*).

De bepalingen van het voormelde hoofdstuk voorzien in een algemeen verbod het wegdek te beschadigen door een overschrijding van de maximaal toegelaten massa's en massa's onder de assen (artikel 56). Inbreuken op dat verbod worden bestraft met gevangenisstraf en/of met progressieve geldboetes (artikel 57). Bij een veroordeling wegens inbreuk op artikel 56 is een forfaitaire vergoeding verschuldigd die het Vlaams Infrastructuurfonds ten goede komt (artikel 58). Voor de in artikel 56 bedoelde misdrijven kunnen tevens administratieve geldboetes worden opgelegd (artikelen 59 en 60). Ten slotte worden toezichtsmaatregelen genomen (artikelen 61 en 62).

Het in het geding zijnde artikel 56 luidt :

« Het is verboden het wegdek te beschadigen door een overschrijding van de maximale toegelaten massa's en massa's onder de assen zoals bepaald in de artikelen 32 en 32*bis* van het koninklijk besluit van 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen. »

B.2. Om de redenen die worden uiteengezet in het arrest nr. 127/2000 van 6 december 2000, waarin het Hof zich uitspreekt over beroepen tot vernietiging van, onder meer, voormeld artikel 56, schendt die bepaling niet de artikelen 6, § 1, X, 1°, en 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

B.3. De twee eerste prejudiciële vragen dienen ontkennend te worden beantwoord.

B.4. Het rechtspunt dat in de derde prejudiciële vraag wordt opgeworpen, is in het voormelde arrest niet beslecht. Het noopt tot een toetsing van de in het geding zijnde bepaling aan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6.2 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en artikel 14.2 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten. Laatstgenoemde bepalingen houden het vermoeden van onschuld in.

B.5. Wettelijke vermoedens zijn in beginsel niet in strijd met die verdragsbepalingen (in die zin : E.H.R.M., *Salabiaku t/ Frankrijk*, 7 oktober 1988, vol. A 141-A, § 28; *Telfner t/ Oostenrijk*, 20 maart 2001, § 16).

Zij moeten evenwel een redelijk verband van evenredigheid vertonen met het wettig nagestreefde doel (E.H.R.M., Janosevic t/ Zweden, 23 juli 2002, § 101; Västberga Taxi Aktiebolag en Vulic t/ Zweden, 23 juli 2002, § 113). Indien de wetgever aan een wettelijk vermoeden een onweerlegbaar karakter verleent, zou hij aan de essentie zelf van het vermoeden van onschuld afbreuk doen en derhalve op discriminerende wijze inbreuk plegen op de voormelde verdragsbepalingen.

B.6. Daaruit volgt dat de in het geding zijnde bepaling, indien zij in die zin wordt geïnterpreteerd dat een overschrijding van de maximaal toegelaten massa's onder de assen een onweerlegbaar vermoeden van verboden wegdekbeschadiging inhoudt, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6.2 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en artikel 14.2 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, schendt.

B.7. Het Hof stelt evenwel vast dat noch uit de tekst van de in het geding zijnde bepaling, noch uit de parlementaire voorbereiding ervan kan worden afgeleid dat in geval van overschrijding van de maximaal toegelaten massa's onder de assen een onweerlegbaar vermoeden van wegdekbeschadiging zou zijn ingesteld.

Aangezien kan worden aangenomen dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen de overschrijding van de federale aslastenbeperkingen en de beschadiging van het wegdek - in de parlementaire voorbereiding wordt daaromtrent verwezen naar een onderzoek van onder meer het Opzoekingscentrum van de Wegenbouw (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 1998-1999, nr. 1214/8, p. 6) - is de gewichtsoverschrijding van het voertuig, die wordt gemeten aan de hand van criteria die door de federale overheid zijn vastgesteld, een verantwoorde aanwijzing dat het misdrijf, namelijk de schade die is veroorzaakt aan het wegdek, is gepleegd. De bepaling houdt slechts een verlichting in van de bewijslast van het openbaar ministerie.

B.8. Indien zij in die zin wordt geïnterpreteerd dat zij geen onweerlegbaar vermoeden inhoudt, schendt de in het geding zijnde bepaling niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6.2 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en artikel 14.2 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

- Artikel 56 van het Vlaamse decreet van 19 december 1998 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1999 schendt noch artikel 6, § 1, X, 1°, noch artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

- Hetzelfde artikel 56, in de interpretatie dat het een onweerlegbaar vermoeden van wegdekbeschadiging instelt, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6.2 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en artikel 14.2 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten.

- Hetzelfde artikel 56, in de interpretatie dat het geen onweerlegbaar vermoeden van wegdekbeschadiging instelt, schendt niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6.2 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en artikel 14.2 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 11 juni 2003.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Arts